

REDACTIONEEL GEDEELTE

DE TANDHEELKUNDIGE VERZORGING VAN HET NEDERLANDSCHE VOLK

In aansluiting aan onze beschouwing in het Januarinum-
mer van dit Tijdschrift en naar aanleiding van het feit, dat zoowel
de Ziekenfondsbehandeling als de Schooltandverzorging in
den laatsten tijd in het brandpunt van de belangstelling staan,
wenschen wij aan dit onderwerp, dat ongetwijfeld op de
a.s. jaarvergadering van de Maatschappij een punt van
ernstige bespreking zal uitmaken, nog eenige woorden te
wijden.

Allereerst dan een stukje geschiedenis.

Sinds de oprichting van onze Maatschappij heeft het Zieken-
fondsvraagstuk zoowel in die Maatschappij als in dit Tijd-
schrift ruimschoots de belangstelling gehad, die het zoozeer
verdient en daaraan is zeker voor een niet gering gedeelte
te danken het vele, dat op dit gebied in die jaren is veranderd
en verbeterd.

Het baanbrekende werk van de Hygiëne Commissie der
Fédération Dentaire Internationale en de wijze waarop daar-
van in ons land is gebruik gemaakt zoowel inzake het Zieken-
fondswezen als voor de Schooltandverzorging verdient daarbij
dankbaar te worden gememoreerd.

Zien wij terug over die periode van vijftien jaren, dan blijkt
eenerzijds, dat de minder goed gesitueerde aanmerkelijk beter
geholpen wordt dan vóór dien tijd en anderzijds dat aanzien-
lijke vorderingen nog steeds worden gemaakt ten opzichte van
de tandheelkundige opvoeding van het schoolkind. Het is
duidelijk dat deze beweging ook hier te lande niet meer is

tegen te houden en één voor één bezwijken de Gemeenteraden voor den voortdurend op hen geoefenden druk.

Intusschen heeft de ervaring, in die jaren opgedaan, geleerd dat het tijd wordt nieuwe richtlijnen te trekken om de verschillende vraagstukken, die al doende aan de orde zijn gekomen de baas te kunnen blijven vóór zij ons over het hoofd groeien.

Men mag het Hoofdbestuur erkentelijk zijn, dat het dit zoo scherp heeft ingezien en de principieele kwesties thans aan de orde stelt.

Dit geldt allereerst voor het Ziekenfondswezen.

Uitgangspunt is indertijd geweest, dat de leden der Ziekenfondsen recht hadden op *conserveerende* hulp, m. a. w. dat niet langer het werk van den tandarts in die fondsen in hoofdzaak moest bestaan in het trekken van tanden en kiezen, om ze dan te vervangen door kunsttanden, doch dat zooveel mogelijk getracht moest worden het gebit te behouden door bijtijds conserveerend in te grijpen.

Tevens werd er op gewezen, dat de meest gewenschte toestand bereikt zou worden, wanneer de tandartsen, aan fondsen verbonden, gehonoreerd zouden worden *per tijd*, zoodat niet langer de aard der verrichting bij hunnen werkzaamheden een finantieele rol van beteekenis zou vervullen.

Dit alles leek bereikbaar, omdat het toen aanhangige complex Ziektewetten ook de tandheelkunde omvatte, wat niet alleen beteekende, dat het overgrootste deel der Nederlandsche bevolking recht zou krijgen op volledige tandheelkundige behandeling, maar tevens, dat de bestaande Ziekenfondsen zoodoende gedwongen zouden worden hunne leden behoorlijke tandheelkundige hulp te waarborgen.

In het feit, dat de thans in behandeling zijnde Ziektewet de tandheelkunde buiten beschouwing laat, ligt o. i. een van de redenen, dat het beleid van onze Maatschappij geheel zal moeten worden herzien.

Wat is namelijk het geval? Bij een *verplichte* verzekering door de Wet kon men rekening houden met het ervaringsfeit,

dat slechts *een gedeelte* van de verzekerden hulp zou zoeken en werd het daardoor — ook met een geringe premie — mogelijk deze menschen te helpen. Dat dit een gezonde basis was zal wel niemand willen beweren, maar hij was zonder twijfel juist.

Nu echter van deze *verplichte* verzekering niets komt, staat vast dat het verzekeringsprincipe voor de tandheelkunde niet deugt en in afzienbaren tijd tot onaangename consequenties moet leiden. Immers, geldt voor alle andere onderdeelen der geneeskunde, dat slechts een bepaald percentage der verzekerden hulp noodig heeft, voor de tandheelkunde staat vast, dat eigenlijk *allen* hulp behoeven en derhalve de fondsen waar deze hulp behoorlijk is geregeld en doeltreffende propaganda het aantal hulpzoekenden in snel tempo zal opvoeren, de hulp van deze fondsen *aanzienlijke* finantieele offers zal vergen.

Ook zonder hierop verder diep in te gaan, zal men begrijpen welke belangen conflicten daardoor noodzakelijkerwijze zullen ontstaan, conflicten waarbij het gezag van onze Maatschappij aan meer dan ééne zijde te kort zal moeten schieten.

Wanneer men dit inziet, ligt de gevolgtrekking voor de hand, dat die Maatschappij de illusie zal moeten opgeven, op deze wijze behoorlijke tandheelkundige hulp voor de massa te kunnen waarborgen.

Of met andere woorden: de verwaarloosde monden van het overgrootste deel der fondsleden zijn niet te redden, men zal zich voornamelijk met poliklinische hulp tevreden moeten stellen en een principieele lijn tot verbetering van de mondhygiëne kan langs dezen weg niet worden gevonden!

Dit behoeft niet te verbazen, het uitgangspunt is fout, om *principieele* verbetering te verkrijgen moet men beginnen bij het begin, dat is *bij het kind!*

Vandaar dus de intensieve propaganda voor de schooltandverzorging en hier kan met vreugde worden geconstateerd, dat niet alleen onder de tandartsen zelf, het nut daarvan

communis opinio is, maar ook dat de belangstelling der autoriteiten langzaam maar zeker is gewekt en — vooral door de gunstige resultaten der schooltandartsen — steeds meer wordt aangewakkerd.

Het wil ons voorkomen, dat daarom de taak der Maatschappij duidelijk is, nl.: met alle middelen te trachten de behandeling van het kind vanaf de prilste jeugd te bevorderen en *maatregelen te nemen om de verdere verzorging van deze kinderen op lateren leeftijd te waarborgen!*

Dit beteekent practisch, dat getracht moet worden *hiervoor* de belangstelling van autoriteiten en fondsbesturen te wekken en verder, dat naar middelen moet worden gezocht om ook van onze zijde daartoe een steentje bij te dragen.

Het beteekent tevens, dat de fondsbehandeling, zooals zij thans gegeven wordt, beschouwd moet worden als een noodzakelijk kwaad waarbij — tot tijd en wijle zij overbodig zal zijn geworden — de Maatschappij zal pogen de belangen van patienten, fondstandartsen en fondsbesturen zooveel mogelijk in overeenstemming te brengen, zonder de illusie te koesteren hier ooit een ideaal te kunnen bereiken. Een uitweg is wellicht om in de grootere centra het oprichten van Maatschappij-klinieken te bevorderen, die — onder zuiver tandheelkundige leiding — vaak betere hulp zullen kunnen geven dan in de fondsen mogelijk is, en die de fondswinsten zullen kunnen aanwenden voor het boven beschreven doel, het intact houden der gesaneerde kindermonden.

Op deze wijze opent zich althans een perspectief met breedere horizont, dan onder de thans heerschende chaotische toestanden te ontdekken valt.

Ten slotte nog een opmerking over de schooltandverzorging zelve.

Meer en meer wordt de aandacht gevestigd op het feit, dat niet alleen op de behandeling, maar juist op het *onderwijs* in de mondhygiëne den nadruk moet vallen en derhalve de taak van den schooltandarts vooral ook zal moeten zijn, die van den paedagoog.

Het spreekt wel vanzelf dat daarin voor een niet gering deel de hoop schuilt voor de toekomst.

Anderzijds is de *behandeling* op de scholen te beschouwen als een noodzakelijk kwaad, waarbij men voorzichtig moet zijn geen fouten te maken.

In de meeste gevallen werd die behandeling toegepast bij kinderen, waarvan men met vrij groote zekerheid kon voorspellen, dat indien de schooltandarts niet behandelt, een ander het zeker niet doet.

Nu echter in verschillende steden het tandheelkundig *schooltoezicht* over *alle* scholen wordt uitgebreid, dient men ten opzichte van de *behandeling* meerdere voorzichtigheid te betrachten.

Zijn wij wel ingelicht, dan wordt hier te lande vrijwel overal gewerkt volgens het Bonnsche systeem, d.i. het behoud van het blijvende gebit met voorbijzien van het melkgebit.

Daarbij dient men echter steeds in het oog te houden, dat dit geschiedt, omdat nu eenmaal een andere methode financieel onmogelijk is, maar dat aan de ouders van kinderen die daarvoor in aanmerking komen, den raad moet worden gegeven, door hun eigen tandarts het melkgebit tijdig te laten conserveeren, wat op de scholen om financiële redenen niet kan geschieden. Alleen wanneer blijkt dat de ouders daarop geen prijs stellen, dient tot behandeling te worden overgegaan.

Men heeft dan gewaarschuwd en voorkomt conflicten, die het nuttige werk ernstig zouden kunnen belemmeren.

Door te pogen langs deze lijnen, eendrachtig over de geheele linie, de zegeningen der moderne tandheelkunde aan allen te doen deelachtig worden gelooven wij, dat een waardevollen arbeid voor onze Maatschappij is weggelegd, zonder natuurlijk een oogenblik te meenen de vele ingewikkelde vraagstukken die hiermede verband houden in dit korte bestek te hebben uitgeput.